

ČEPĖNAS JUOZAPAS

Kunigas, filosofijos daktaras **Juozapas Čepėnas** gimė 1880 10 31 Veleikiuose (Zarasų r.). 1891 m. baigė Antalieptės (Zarasų r.) pradžios mokyklą, mokėsi savarankiškai. 1892–1900 m. lankė gimnaziją Vilniuje, 1901–1905 m. mokėsi Kauno Žemaičių kunigų seminarijoje, 1920–1925 m. studijavo filosofiją, teologiją ir gamtos mokslus Freiburgo bei Miuncheno universitetuose Vokietijoje, 1925 m. Freiburgo universitete apgynė daktaro disertaciją („Fiodoro Dostojevskio asmenybės ir jo veikalų psichologinė analizė“). Išventintas į kunigus 1905 m. Iki 1908 m. buvo Pušaloto (Pasvalio r.) vikaras, 1908–1909 m. ėjo Kamajų (Rokiškio r.) klebono pareigas. Kamajuose J. Čepėnas rūpinosi kunigo Antano Strazdo atminimo išsaugojimu, užrašė vietinių žmonių prisiminimus apie šį kunigą ir poetą, susipažino ir ėmė bendrauti su kunigu ir rašytoju Juozu Tumu-Vaižgantu. 1909–1910 m. Kėdainių mokyklų kapelionas, 1910–1916 m. Pabiržės (Biržų r.) vikaras, 1916–1917 m. Šaukoto (Radviliškio r.), 1917–1920 m. Skaisgirio (Joniškio r.) klebonas, 1925–1926 m. Smėlynės (Zarasų r.) administratorius ir Zarasų progimnazijos kapelionas. 1926–1928 m. buvo Zarasų progimnazijos direktorius ir mokytojų kursų vedėjas, 1928–1938 m. Antašavos (Kupiškio r.) kuratas, 1938–1945 m. Anykščių klebonas. 1941 m. suimtas ir kalintas Kaune. Išėjo laisvėn per Birželio sukilimą. J. Čepėnas buvo gavęs Panevėžio vyskupijos leidimą perlaidoti Jono Biliūno palaikus Liudiškių kaimo teritorijoje esančioje kalvoje. 1941 m. būsimos kapavietės vietoje jis pastatė ir pašventino kryžių, bet atgabenti ir perlaidoti palaikų iki karo pradžios nebespėjo. 1945–1946 m. buvo klebonas Pašvitinyje (Pakruojo r.), 1946–1950 m. altarista Kurtuvėnuose (Šiaulių r.), nuo 1950 m. – Pasvalyje. 1951 m. buvo suimtas ir Ypatingojo pasitarimo nuteistas kalėti 10 metų. Kalintas Šiaulių, Lukiškių kalėjimuose, paskirtą bausmę atliko Verchneursko ir Vladimiro (Čeliabinsko sritis) kalėjimuose. 1954 m. pripažintas nekaltu ir paleistas. Grįžęs į Lietuvą iki mirties gyveno Pasvalyje, ėjo altaristos pareigas.

J. Čepėnas nuo 1906 m. rašė į „Lietuvos ūkininką“, nuo 1907 m. – „Vilniaus žinias“, nuo 1909 m. – „Viltį“ (slapyvardžiai *Laisvės šalininkas*, *J. Dobilas*), „Rygos garsą“ (*Titnagas*), „Garnį“. Jis buvo Lietuvių mokslo draugijos narys. Pabiržėje (Biržų r.) buvo „Blaivybės“ draugijos skyriaus pirmininkas, įsteigė „Saulės“ skyrių ir pradžios mokyklą. 1928 m. išdekoravo Antašavos (Kupiškio r.) bažnyčios interjerą ir altorius, sutvarkė bažnytinius pastatus, aptvėrė kapines. Parašė veikalų apie vyskupą M. Reinį, Panevėžio katedros istoriją, prisiminimų. Sovietmečiu rėmė pogrindinę spaudą. Mirė 1976 01 24 Pasvalyje. Vykdamas 1960 m. pareikštą testamentinę valią, kunigas palaidotas Daugailių (Utenos r.) kapinėse šalia senelio Morkaus Čepėno. Aldona Vasiliauskienė sudarė ir išleido straipsnių rinkinį „Filosofijos daktaras kunigas Juozapas Čepėnas“ (2001 m.). Sūnėno Juozo

Čepėno iniciatyva parengta ir išleista Juozapo Čepėno memuarų knyga „Sacerdos ir Aeternum. Velaikių Juozelio atsiminimai“ (2010 m.), biografinis rinkinys „Velaikių Čepėnai“ (2012 m.).